Informacijska družba IS 2006 / Information Society IS 2006
9. mednarodna multi-konferenca / 9th International Multi-Conference
Vzgoja in izobraževanje v informacijski družbi / Education in Information Society
Ljubljana, Slovenija, 13.-14. oktober 2006

Timsko delo z uporabo IKT

Saša F. Kocijančič, Barbka Ambrožič, Mateja Bončina,

Marjana Kralj, Ivan Damjan Mašič, Maja Smolej

Srednja gostinska in turistična šola Radovljica
E-mail: sasa.kocijancic@guest.arnes.si

Povzetek

Avtorji so samoiniciativno kot tim izvedli projekt medpredmetnega načrtovanja in povezovanja »Seminarska naloga«, ki je del obveznih izbirnih vsebin dijakov 1. letnika programa turistični tehnik na Srednji gostinski in turistični šoli Radovljica in pri tem so vsi aktivno uporabljali IKT (informacijsko-komunikacijsko tehnologijo).

***Ključne besede**: IKT, medpredmetno povezovanje, informacijska pismenost, knjižnična informacijska znanja, srednja strokovna šola.*

Abstract

The authors have carried out on their own initiative the project of inter-subject planning and linking »Seminar paper« as part of the 1st year tourism programme compulsory curriculum at High school of catering and tourism in Radovljica, using ICT (information communication technology).

***Key words:** ICT, inter-subject linking, information literacy, library information knowledge , secondary vocational school.*

1. Uvod

Cilji sodobne šole zahtevajo usklajeno načrtovanje učiteljev različnih predmetov in področij (gradivo seminarja za multiplikatorje Medpredmetno načrtovanje in povezovanje, 2005). Ti so:

- doseči večjo stopnjo povezanosti med disciplinarnimi znanji (s povezovanjem med predmeti, z uveljavljanjem učno-ciljnega in procesno-razvojnega pristopa, s timskim delom …);

- preprečiti preobremenjenost dijakov (z ustrezno organizacijo pedagoškega procesa, s spoznavanjem in upoštevanjem dela, ki ga dijaki opravljajo v šoli in doma v okviru vseh predmetov in področij …);
- pripraviti dijake za kakovostno življenje in na vseživljenjsko izobraževanje (z razvijanjem sposobnosti za sodelovanje z drugimi, z navajanjem na samostojno učenje, z oblikovanjem delovnih navad …);
- povečati kakovost in trajnost pridobljenega znanja (z razvijanjem različnih strategij mišljenja, z upoštevanjem predhodnega znanja dijakov, s povezovanjem znanja, z učenjem za učenje …);
- razvijati sposobnost samostojnega, ustvarjalnega in kritičnega mišljenja ter presojanja.

Nekateri učitelji naše šole stremimo za temi cilji že dalj časa. Vemo, da kot posamezniki tega ne zmoremo, zato smo se kolegi povezali v tim in pripravili projekt Seminarska naloga (http://www.sgtsr.si/sgs/projekti.htm). Tim je bil sestavljen iz učiteljev informatike, retorike, knjižničarke in treh učiteljic mentoric seminarskih nalog.

Naš cilj je bil dijakom dati procesna znanja, kot so: iskanje in selekcioniranje informacij ob uporabi različnih virov, literature in interneta, oblikovanje izvlečkov iz različnih virov, sodelovanje v skupini za doseganje skupnih ciljev, komuniciranje na različne načine in z različnimi ljudmi, uporaba sodobne avdio-video tehnologije, reševanje problemov, terensko delo, primerjanje, razvrščanje, utemeljevanje.

2. Delo tima

Meseca maja 2005 smo pripravili časovni plan dela in razdelili posamezne naloge (cilji projekta, naslovi seminarskih nalog, navodila za izdelavo seminarske naloge, kriteriji za ocenjevanje seminarske naloge in predstavitve). Ker delo ni bilo zaključeno do začetka julija, smo s sestanki nadaljevali dopisno preko elektronske pošte. Konec avgusta smo se uskladili in postavili informacije na splet, da so bile s 1. septembrom 2005 dosegljive tudi dijakom.

2.1 Uporaba IKT

Informatika je splošno-izobraževalni predmet, pri katerem se teorija poznavanja in razumevanja osnovnih zakonitosti informatike prepleta z metodami neposrednega iskanja, zbiranja, hranjenja, obdelave in uporabe podatkov pri oblikovanju in posredovanju relevantnih informacij. Le-to je bilo vodilo, da si dijaki in dijakinje pridobijo možnosti za tista znanja informacijske pismenosti, ki so nujno potrebna za življenje in delo v informacijski družbi ter za razumevanje in temeljno uporabo informacijskih tehnologij.

Ves čas medpredmetnega povezovanja in izobraževanja je bila v ospredju njihova aktivna vloga in njihov osebni, strokovni in jezikovni razvoj.

Pri predmetu so dve šolski uri na teden pridobivali znanja, spretnosti in navade za učinkovito in uspešno uporabo sodobne informacijske tehnologije, s pomočjo katere so izdelovali seminarske naloge za izbrane predmete. Poleg informacijskih znanj so pridobili tudi znanja s področja posredovanja informacij ter estetskega oblikovanja. Dijaki in dijakinje so imeli v času izdelave seminarskih nalog omogočeno strokovno pomoč v času rednih ur informatike in v času dodatnih govorilnih ur. S tem smo želeli odpraviti še dodatne vrzeli v informacijski pismenosti, vse z namenom, da bi se čim bolj približali ciljem sodobne šole.

2.2 Knjižnična informacijska znanja

Šola mora biti mnogo več kot le prenašalka znanja, ki pripravlja za poklic. V današnjem svetu so lahko uspešni le tisti, ki se znajo ustvarjalno spopasti z novim, neznanim, in so pripravljeni na vseživljenjsko učenje. Nenehno učenje, ki je pogoj za preživetje in kakovost posameznikovega življenja, pa zahteva primerno predznanje in usposobljenost. Pri tem ima pomembno vlogo tudi šolska knjižnica. Z uvajanjem knjižničnih informacijskih znanj in medpredmetnih povezav želimo doseči, da bodo dijaki ob zaključku šolanja informacijsko pismeni. »Funkcionalna informacijska pismenost zajema razumevanje in interpretacijo knjižničnih virov informacij, ki jih uporabnik knjižnice potrebuje za iskanje, pridobivanje informacij in knjižničnega gradiva za svojo samostojno, kritično in ustvarjalno rabo.« (Vodnik, 1998) V šoli naj bi dijaki pridobili znanja, ki jim bodo omogočila, da bodo samostojno poiskali relevantno gradivo iz različnih virov, da bodo iz najdenega gradiva znali izluščiti bistvo in kritično ovrednotili informacije, da bodo znali predstaviti rezultate v ustni in pisni obliki.

V okviru našega projekta so bile knjižničnim informacijskim znanjem namenjene tri šolske ure. Prvo uro so si dijaki ogledali Knjižnico A. T. Linharta v Radovljici. Za dijake je obisk splošne knjižnice pomemben zato, da se seznanijo s tem, kaj vse jim lahko ponudi. Knjižnice so namreč centralne točke za hranjenje različnih vrst gradiva, obenem pa tudi lokacije za dostop do novih elektronskih servisov in svetovalnice za njihovo uporabo. Torej je knjižnica pomemben vezni člen med informacijami in uporabniki, zato je poznavanje možnosti, ki jih splošne knjižnice ponujajo, ključnega pomena. Druga ura je bila prav tako izvedena v radovljiški splošni knjižnici. Dijaki so v sistemu COBISS iskali določene knjige in jih potem tudi čim bolj samostojno poskušali najti na knjižničnih policah.

Tretjo uro smo izvedli v računalniški učilnici na šoli med poukom fizike. Podrobneje smo si ogledali osnovno iskanje v sistemu COBISS (po avtorju, naslovu, letu izida, ključnih besedah). Dijakom smo pokazali, kako izberejo ustrezno bazo podatkov, kako omejijo morebitno preveliko število zadetkov z jezikom, vrsto gradiva ali letom izida. Predstavili smo jim tudi referenčni servis Vprašaj knjižničarja. V zadnjem delu ure so dijaki v parih reševali učne liste na temo »hrup in sluh«.

2.3 Retorika

Retoriki sta bili v sklopu šestih šolskih ur namenjeni dve uri, prva predavanju, druga pa kratkemu praktičnemu nastopu vseh dijakov, ki so imeli tudi možnost individualne konzultacije.

Bistveno se je bilo omejiti na tiste elemente retorike, ki jih dijaki najbolj potrebujejo pri izdelavi in predstavitvi seminarske naloge. Vedeti moramo, da kulture sproščenega in samozavestnega nastopanja, podkrepljenega z mnogo praktičnimi izkušnjami, naši dijaki 1. letnikov največkrat nimajo.

V prvi šolski uri so se dijaki seznanili s:

- SNOVANJEM CELOSTNE PODOBE GOVORNEGA NASTOPA, predvsem s postavljanjem izhodiščnih vprašanj: KOMU govoriš, KOLIKO ČASA imaš na razpolago, KAJ je tvoje sporočilo, KJE imaš nastop, KAKŠEN je prostor, KDO si ti kot predavatelj,
- PRIPRAVO NA GOVORNI NASTOP, z dihalnimi vajami in vajami za sproščanje, z obvladovanjem treme, z opozarjanjem na mašila in s pomenom glasnega in razločnega govorjenja,
- KRITERIJI ZA OCENJEVANJE NASTOPA, kjer se ocenjujejo jasnost in razločnost govora, komunikacija s poslušalci, sproščenost in razumljivost predstavitve v izbranem časovnem terminu, uporaba humorja, mašil, pomagal, sposobnost držati se rdeče niti (gradivo seminarja Šola retorike).

V drugi šolski uri so imeli dijaki kratek dvominutni nastop pred svojimi sošolci, kjer so uporabili zgoraj naštete prvine retorike. Tema nastopa je bila nekaj znanega, npr. predstavitev sebe ali prijatelja, opis hobija, opis dogodka ... Poudarek je bil na pristnem, sproščenem, razločnem govorjenju BREZ

BRANJA ter stikih s poslušalci. Dijakom je bilo dano navodilo, naj se poskusijo **vživeti v vlogo poslušalcev** svoje predstavitve in na tem temelju predstavitev tudi izvesti. Nastop je bil kratko komentiran s strani sošolcev in predavatelja.

2.4 Predstavitve seminarskih nalog

Seminarske naloge so dijaki predstavljali pri matematiki, fiziki in osnovah turizma, kjer so tudi dobili temo. Najboljše med njimi smo povabili na zaključno predstavitev pred komisijo, ki so jo sestavljali organizatorji projekta, slovenistka in anglistka. Odločitev je bila težka, toda najbolj nas je impresionirala predstavitev klekljanja. Dijakinja je za nagrado dobila enodnevni izlet v Gardaland, ki nam ga je podarila potovalna agencija Alpetour, d.d. Kranj.

Slika 1: *Predstavitev z uporabo IKT.*

Slika 2: *Predstavitev klekljanja.*

3 Anketa za dijake

S 73 dijaki prvega letnika srednjega strokovnega izobraževanja smeri turistični tehnik, ki so bili udeleženci projekta seminarska naloga, smo junija 2006 opravili anketo. Spraševali smo jih, pri katerem predmetu so delali seminarsko nalogo, zakaj so se pri tem predmetu odločili narediti seminarsko nalogo, če so bili zadovoljni s seznamom tem, kdo jim je pomagal pri izdelavi seminarske naloge, kje so jo izdelovali, kakšne težave so imeli pri delu, kaj menijo o koristnosti projekta za delo v šoli in v poklicu, katera znanja so si pridobili pri retoriki, informatiki in KIZ, na koncu pa smo jih poprosili za njihovo sporočilo nam, organizatorjem.

Pri nekaterih vprašanjih so odgovori pričakovani, marsikje pa tudi presenetljivi. Seveda pa je iz odziva na anketo vidno, da so to dijaki prvih letnikov, ki večinoma šole še niso vzeli zares.

Nekaj rezultatov ankete

1. Pri katerem predmetu si izdelal/a seminarsko nalogo?

fizika, matematika, osnove turizma

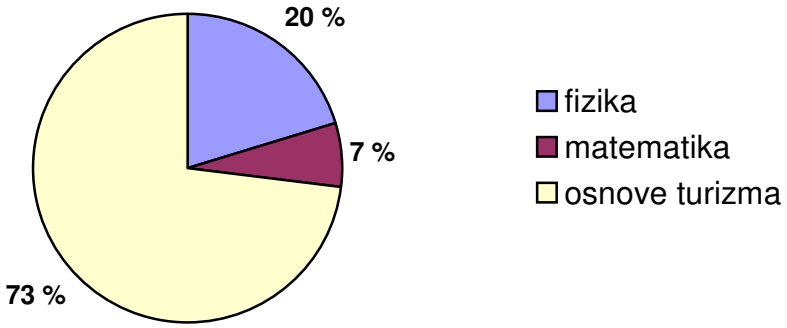

Tu se vidi usmeritev naših dijakov v turizem. Vzpodbudno pa je, da se dijaki uspešno spopadajo tudi z naravoslovnimi predmeti, ki jim niso ravno pisani na kožo.

2. Zakaj si se odločil/a za seminarsko nalogo pri tem predmetu?

a) ker sem se moral

b) zaradi pridobitve boljše ocene

c) ker rad nastopam pred sošolci

d) da sem si pridobil nova znanja

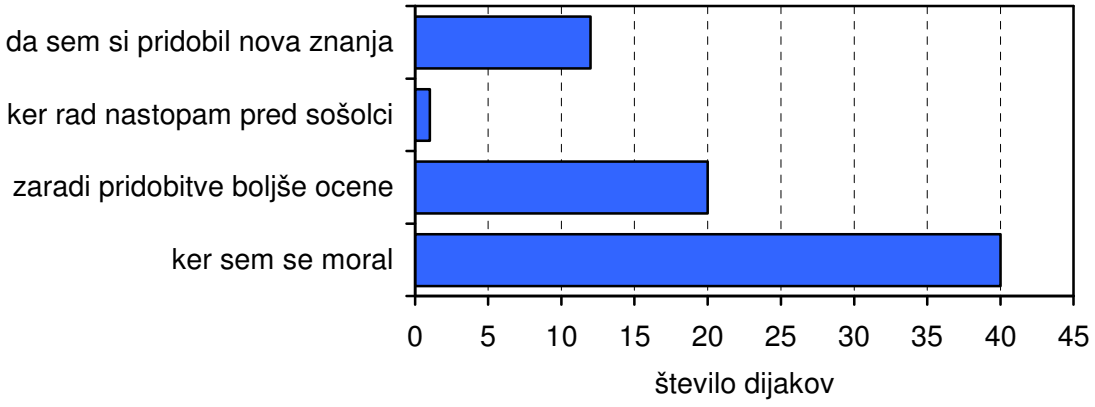

Največ dijakov se je za izdelavo seminarske naloge odločilo, ker so se morali, razveseljivo pa je, da se je precej dijakov odločilo tudi zaradi pridobitve boljše ocene in novih znanj.

3. Če bi v naslednjem šolskem letu spet moral/a izdelati nalogo, bi si izbral/a naslednji predmet:

matematika, fizika, biologija, kemija, zgodovina, geografija, slovenščina, turizem

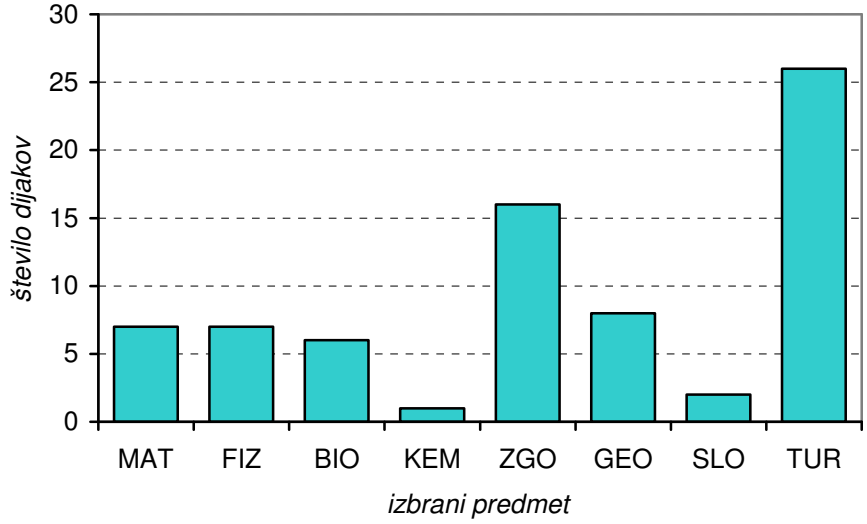

Glede na rezultate (in interes vodstva šole po nadaljevanju projekta v naslednjih letnikih) ugotavljamo, da bi bilo dobro za dijake, da se nam pridružijo še drugi učitelji, ki učijo to smer.

4. S čim si imel/a največ težav?

a) z iskanjem virov in literature

b) z urejanjem na računalniku

c) s predstavitvijo

d) drugo:_____

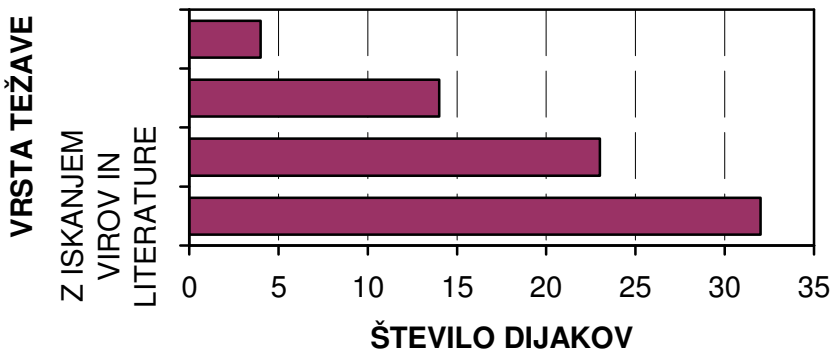

5. Kaj meniš o koristnosti projekta seminarska naloga za tvoje šolanje oz. za tvoj poklic? (Obkroži enega.)

zelo koristno, koristno, nekoristno, ne vem

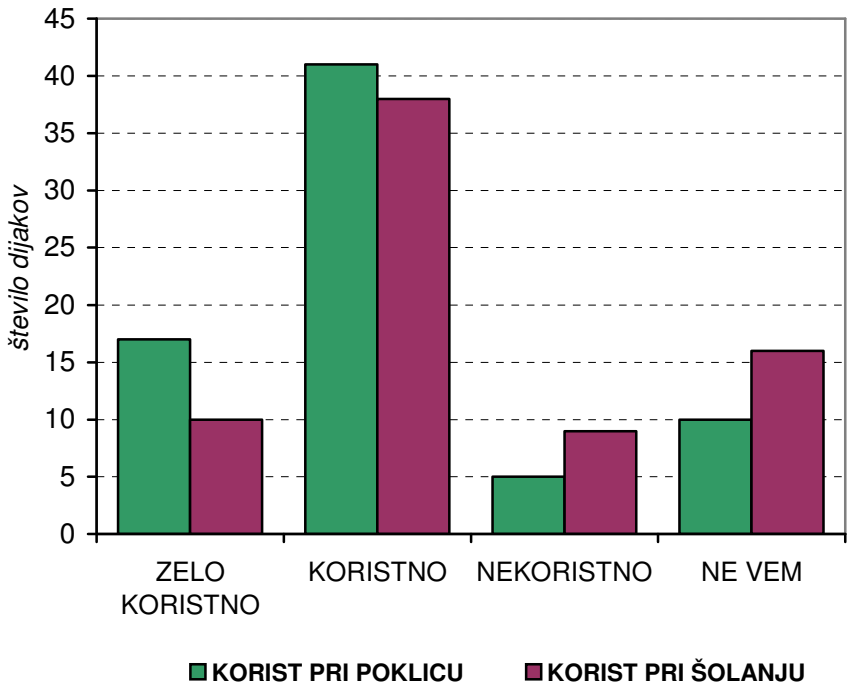

Zanimivo je, da dijaki menijo, da jim bo ta projekt bolj koristil pri poklicu kot pri šolanju.

6. Kakšno je bilo tvoje počutje med predstavitvijo seminarske naloge?

a) sproščeno, o tremi ne duha ne sluha

b) sproščeno, z malo treme

c) napeto, imel/a sem veliko tremo

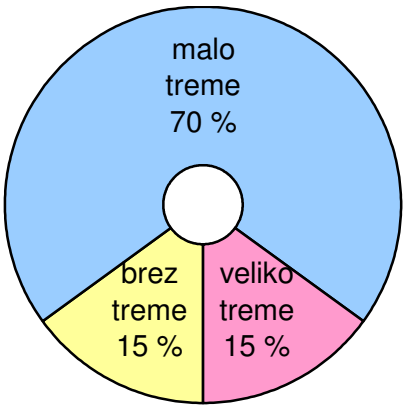

7. Katere prvine retorike si uporabil/a pri sestavi in predstavitvi seminarske naloge? (Možnih je več odgovorov.)

a) prve besede, uvod, jedro, zaključek, zadnje besede

b) rdečo nit

c) humor

d) govor brez mašil

e) stik s poslušalci

f) dihalne vaje za sprostitev

g) glasno in razločno govorjenje

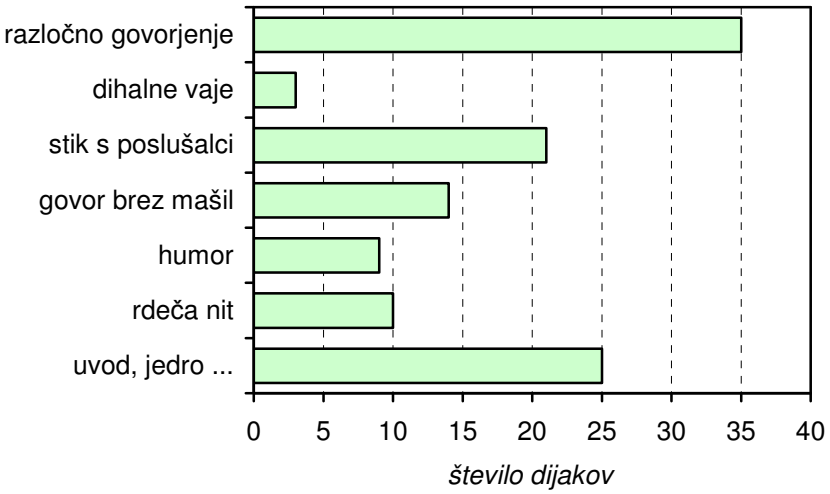

Dijaki, ki so odgovarjali tudi na zadnje, šestnajsto vprašanje, so mnenja, da je projekt dober in naj z njim nadaljujemo.

4. Razprava in zaključek

Naše delo je bilo delo entuziastov. Dijakom smo želeli dati nekaj več, drugače. Po zaključni predstavitvi najboljših seminarskih nalog smo vedeli, da smo si zadali uresničljiv cilj in da so dijaki napredovali. Bo našega entuziazma dovolj za nadaljevanje samozvanega projekta?!

Literatura in viri

[1] Gradivo seminarja za multiplikatorje Medpredmetno načrtovanje in povezovanje, 2005, Zavod republike Slovenije za šolstvo.

[2] http://www.sgtsr.si/sgs/projekti.htm (24.6.2006)

[3] http://www.mszs.si/slo/solstvo/ss/programi/noviKZ/st_INF_KZ_70.htm (24.6.2006)

[4] Vodnik za šolske knjižničarje, (1999), Zavod Republike Slovenije za šolstvo, Ljubljana.

[5] Gradivo za izobraževanje 1. in 2. letnika Šole retorike, Tržaška 2, 1000 Ljubljana.

Strokovni življenjepisi

Saša F. Kocijančič *je diplomirala leta 1994 na Pedagoški fakulteti v Ljubljani, smer matematika in fizika. Sedaj poučuje matematiko in fiziko na Srednji gostinski in turistični šoli v Radovljici. Trudi se čim bolj vključevati IKT v poučevanje.*

Barbka Ambrožič *je leta 1986 diplomirala na Fakulteti za naravoslovje in znanost v Ljubljani, smer uporabna matematika. Obiskovala in zaključila je 1. in 2. letnik Šole retorike iz Ljubljane. Na Srednji gostinski in turistični šoli v Radovljici poučuje matematiko in retoriko.*

Mateja Bončina *je diplomirala leta 1999 na Pedagoški fakulteti v Ljubljani, smer matematika in fizika. Sedaj poučuje matematiko na Srednji gostinski in turistični šoli v Radovljici.*

Marjana Kralj *je leta 1988 diplomirala na Filozofski fakulteti v Ljubljani, smer zgodovina in geografija. Na Srednji gostinski in turistični šoli v Radovljici poučuje osnove turizma, turizem in geografijo.*

Ivan Damjan Mašič *je leta 1996 diplomiral na Fakulteti za organizacijske vede, Univerze v Mariboru, smer organizacijska informatika. Od leta 2001 je zaposlen na Srednji gostinski in turistični šoli v Radovljici, kjer poučuje predmet informatiko. Preko Zavoda Republike Slovenije za šolstvo aktivno sodeluje pri izvajanju seminarjev na področju informatizacije šolstva.*

Maja Smolej *je diplomirala na Filozofski fakulteti v Ljubljani, smer bibliotekarstvo in sociologija kulture. Od leta 1998 je zaposlena v knjižnici na Srednji gostinski in turistični šoli v Radovljici.*